

Onnea 40-vuotiaalle!

Aaro Harjunpää

Kaksi naista, fil.tri Anna-Leena Toivonen ja fil.tri Taimi Ranta ovat kotikyläni ja siirtolaisuuden historiaan liittyvää aatelia - Anna-Leena täällä syntyneenä ja Taimin vanhemmat täältä Amerikkaan muuttaneina. Anna-Leena väitteli siirtolaisuudesta vuonna 1963 Helsingin yliopistossa ja Taimi ”Lukemisen opetuksesta Suomessa” Illinois State Universityssä vuonna 1964.

Ville Ritola on moninkertainen olympiakultamitalisti, jonka mitalit on nähtävillä ”Miljoonan dollarin kirkonkylän” eli Peräseinäjoen Terästalossa. Komiaan nimitykseen aiheen on antanut John G. Annala, joka oli itseoppinut Ameriikan lakimies Annalanmäeltä. Ritola ja Annala edustakoot pitäjämme siirtolaisuuden miespuolisen aatelia. Kaikki mainitsemani neljä peräseinäjokelaista antavat mielestäni oikeutuksen Suomen Siirtolaisuusmuseon sijoittamiselle näihin maisemiin. Sakkiin voi lisätä vaikka TV:stä tutun Manuel ”Manu” Holopaisen, luonnonlapsen Paragyaun viidakosta. Hän on kotikylästäni Kihiniänkylästä, Mäki-Kihiniän sukua.

Syytä on todeta, että Peräseinäjoki on niitä pohjalaispitäjiä, joista siirtolaisuus yleisemminkin vei paljon väkeä maailman turuille. Anna-Leenan tutkimusten mukaan mm. vuosien 1880–1940 välillä kotipitäjästämme muutti yksin Amerikkaan lähes 1 700 henkeä, joista 1 200 jäi sille tielleen. Heihin liittyy monia sankaritarinoita, mutta myös surullisiaakin kohtaloja.

Minulla on ollut mahdollisuus jo ”klopista” eli vuodesta 1969 lähtien seurata aitiopaikalta kunnallisissa luottamustehtävissä tapahtumia vaikkapa Siirtolaisuusinstituutin rakentumiseen liittyen. Näin jälkepäin on mieleeni tullut, josko meillä

olisi täällä ollut varoja innostusta ja yhteistyöhaluja panostaa asiaan, niin olisiko instituutin kotipaikka ollutkin siirtolaisuuden ydinalueella Seinäjoella – Anna-Leenan ajatusta seuraten. Meidän kunnan voimavarojen asian hoito oli hapuilua, ja totta puhuen uskoa ja intoa omiltakin puuttui, vaikka tiloja olikin tarjolla.

Yliopistoyhteys oli instituutille keskeinen kysymys. Turku suomalaisen kulttuurin kehtona oli varmaan näin jälkeinkin päin katsellen oikea valinta. Eikä tuota evijärvelästä Olavi Koivukangasta voi ainakaan kotiapäin vetämisestä syyttää. Iloisia tällä olemme lohdutuspalkinnoista, sillä vuonna 1994 saimme Peräseinäjoelle Siirtolaisuusinstituutin Pohjanmaan aluekeskuksen, jonka oli alun alkaenkin tarkoitus nimiä myöten toimia kaksikielisenä. Kaksikielisyys nyt myös konkretisoituu aluekeskuksen toiminnassa, kun siihen on perustettu ruotsinkielinen Centret keväällä 2014. Kunta, ja nyttemmin kuntaliitoksen jälkeen Seinäjoen kaupunki on osallistunut merkittävästi aluekeskuksen kustannuksiin. Keskuksen toiminta siirtyi 2011 Peräseinäjoelta kaupunkikeskukseen helpompien kulkuyhteyksien varrelle.

Aluekeskuksen yhteyteen perustettiin vuonna 2004 Suomen Siirtolaisuusmuseo, jonka ensimmäinen puheenjohtaja oli nykyinen ministeri Paula Risikko. Kuntaliitoksen yhteydessä siirtyi museotoiminta osaksi Etelä-Pohjanmaan Maakuntamuseota. Tehtäväksi määriteltiin valtakunnallinen siirtolaisuuteen keskittyvä erityismuseo. Toivottavasti pystymme säilyttämään erityisstatuksen maan ainoana siirtolaisuuteen keskittyvänä museona yhteistyössä Siirtolaisuusinstituutin ja Seinäjoen kaupungin sekä muidenkin asiaa tukevien tahojen kanssa.

Kaksi vuotta sitten Siirtolaisuusmuseo rekisteröity itsenäiseksi yhdistykseksi, jota sopimuksen

Kirjoittaja on instituutin valtuuston jäsen ja kunnallisneuvos Peräseinäjoelta.

mukaan kaupunki kiitettävästi avustaa. Päätaivoite on rakentaa Kalajärven matkailualueen yhteyteen rakennuskokonaisuus suomalaisten eri puolille maailmaa rakentamista rakennuksista. Työtä tehdään erilaisten hankkeiden ja avustuksien turvin. Olemme hyvässä alussa tässä työssä. Kolme rakennusta on jo valmiina. Ne liittyvät Amerikan, Australian ja Venäjän siirtolaisuuteen. Samoin joitakin aputiloja on jo pystyssä.

Keräämme siirtolaisuuteen liittyvää esineistöä ja muuta materiaalia. Järjestämme myös aiheeseen liittyviä näyttelyjä ja tilaisuuksia. Yhdistys on myös voimakkaasti mukana alueen kulttuurityössä.

Siirtolaisuusinstituutin kanssa on sovittu, että tutkimuksellisen aineiston säilytys ja keräily keskitetty Turkuun. Nimetyin lahjoituksin saatua materiaalia on käyttötarkoituksen mukaan tarkoitus sopi-
muksin vaihtaa toimipisteiden välillä.

Minulla on ollut onni edustaa Seinäjoen kaupunkia Siirtolaisuusinstituutin valtuuskunnassa. Matkat Turkuun pari kertaa vuodessa ovat mielenkiintoisia kokemuksia. Maalaispoika pääsee itseään parempaan seuraan. Jo Peräseinäjoen aikaan kävimme neuvottelumatkoilla ja myöhemmin jopa yhteisissä pikkujouluissa Turuun. Tutuiksi tulivat instituutin toimipisteet Tuomiokirkon nurkalla Piispankadulla, sataman lähellä Linnankadulla ja nyttemmin kaupungin keskustassa Eerikinkadulla. Ihmisetkin ovat tulleet tutuiksi, mukavia ovat! Tätä kirjoittaessani huomasin, että myös Siirtolaisuusinstituutin aluekeskuksella ja Siirtolaisuusmuseolla on merkki-
vuosi: aluekeskus perustettiin 20 ja museo 10 vuotta sitten.

Omasta ja Suomen Siirtolaisuusmuseon puolesta lämpimästi 40-vuotiasta onnittelien ja työn iloa "Ison veljen" väelle toivottaen!

Matti Unkurin Siperian talo on juuri virallisesti avattu yleisölle. Kuva Suomen Siirtolaisuusmuseon Siirtolaisuusjuhlasta 2013 Peräseinäjoelta.